Astronomia
Computus
Computus novus totius fere Astronomie fundamentum pulcerrimum continens.
(Cracoviae) 1504.

Ad inveniendum [illegible] ciclum lunarem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] 18 a quolibet anno [illegible] subtrahere annos [illegible]
et [illegible] et annos [illegible] 1 [illegible] 8 [illegible] subtrahe [illegible] ab 8 [illegible]
[illegible] quia [illegible] lunares non extendit se [illegible] ab 19

Computus nouus totius sacre Astronomie fundamentum pulcerrimum continens

Quanta diligentie cura olim fuerat studentibus ac clericis de obseruatione festorum mobiliū Septuagesime videlicz ⁊ Quadragesime Pasce Rogationū ⁊c. haud non Ciclo⁊ ⁊ aliorum de quib⁹ pñs declarabit tractatulus. Nostris aūt tempestatibus quāq̃ complura litterarū studia esse credūtur: fabularū attamē nōnulla speciem ꝯtrahunt alia cōmentationes vanas ita vt etiā illud fere omnib⁹ cōmune insit studentib⁹. In ecclesiasticis ꝟo ꝯputatōib⁹ null⁹ quippe aut ferme pauci docti īueniūtur: intantū vt clericis aut ipsis studentibus de his aliqñ propositis a villano oīm lfaruz penitus ignaro questionibus: et quidam harum ignari existentes: alij mendatio ignauiā tegunt: alij ꝯfusi: alij rubore ꝑfusi abscedūt Ut ergo quiuis doctus in his euadat: sequentia in vnum iamiam facilius quo fieri potuit cōportata: quedam ex nouo reformata et calculata sunt. vt et mō quiuis infra scripta capitula inspiciēs obseruationum festo⁊ mobilium: nonnullo⁊ quoq̃ astronomicaliū pulcerrimo⁊ dictorū facilem accipiet noticiam. ad quesita vero responsionem artificialem ymmo et verā. Erit igitur Primū caplm de Ciclo lunari siue aureo nūero. Scdm de Ciclo inditionis. Tercium de Ciclo solari. Quartū de Lfa dominicali. Quintum de Interuallo. Sextum de concurrentibus. Septimū de Festis mobilibus. Octauū de Forma celi et ordine sperarū Nonū de q̃tuor elementis. Decimū de Situ et motu firmamēti. atq̃ de eq̃noctijs et solstitijs. Undecimū de Aspectibus planeta⁊. ac Eclipsibus solis et lune. Duodecimū de Motu solis. Tredecimū de Motu lune. Quartūdecimū de Coniūctione et oppositione solis ⁊ lune. Quintumdecimum de Nominibus mensium Sextumdecimum de Kalendis Nonis et Ydibus. Decimūseptimū de inceptionib⁹ tempo⁊ anni. Ultimū de Ieiunijs quatuor tempo⁊ anni.

Capitulū primū De ciclo lunari

Mille quadringenos ab anno deme salutis
His vnum cum annis octuagintaq̃ iunges
Numerum aureum residens ciclum e docet
Decem et nouē sup hos cum excreuerint anni:
Hos tociens abijce: reliquum ꝓ ciclo teneto

☞ Pro declaratiōe hui⁹: subtrahe mille: quadringentos ⁊ octuagintaunum annos ab anno tibi p. oposito. ⁊ quis numerus superfuerit aureū oñdit tibi nume⁊ ⁊c. Uel sic ⁊ facilius Annos ꝑtranscas dictos silentio: et numerare incipias octuagintaduo octuagitatria ⁊c. in digito vsq̃ ad ꝓpositū tibi annū ⁊ quot vnitates ex tali numeratione ꝓuenerint aureū nume⁊ siue ciclū lunarē tibi demonstrabūt. Circa qd vnū nota. Cū supdictos annos vltra decē ⁊ nouē alij excreuerint depone decē et nouē quotiēs poteris: ⁊ illd qd vltra residuū fuerit aureū tibi ciclū indicabit. ⁊ id deponūt decemnouem: q̃ ciclus lunaris vltra. 19. annos se non extendit

Caplm scdm de ciclo inditionis

Ciclum qui cupis scire inditionis
Mille quadrin octuaginduos et deme annos
Residuus numerus ciclus erit inditionis
Cuz excesserint quind tollas reliquum retinēdo

☞ Declaratio. Subtrahe ab anno tibi ꝓposito mille quadringētos octuagintaduos: et numerus remanens tibi ciclum oñdet inditionis. Ul' alio mō. Hos annos obmitte: et incipe numerare oc

tuagintatria octuagintaquatuor: rc. vsq; ad annũ tibi ppositũ: et qt vnitates ad annũ propositũ numeraueris: tot sunt cicli inditionis. Et cum talis numerus vltra quindecim vnitates excrescentiam petierit: quindecim etiam abijce totiens quotiens poteris: residuum erit ciclus inditionis: qr iste ciclus in tot annis videlicet. 15. vice altera renouatur.

¶ Capitulũ terciũ. De ciclo solari.

Mille tollas: quadrin quinq; septuaginta.

Quicquid superfuerit solis ciclum teneto:

Viginocto si numerando sic superabis

Tolle quaterseptem: tene et quod accidit vltra

Declaratio. Subtrahe ab anno tibi pposito. 1475. annos: et quod remanserit post subtractõnẽ talẽ: est ciclus solaris. ¶ Vel sic Nullã agas numerationẽ cũ annis prenotatis: sz simplicit numera 76. deinde. 77. rc. vsq; ad ppositum annum et quod vnitates excreuerint Ciclnm solarem tibi indicabunt: Et si ex tali subtractione vltra. 28. superauerint: has. s. 28. vnitates quotiens poteris abijce: et reliquum pro ciclo solari teneto.

Capl'm quartũ de lr̃a dominicali.

Vnum prebet g f: duo e: tria d: quatuor c

Quinq; dat b a: sex g: septẽ f: octo autem e

Nouem dat d c: decem b: vno a: g duodecim

Tredecim f e: qtuordecim d: quindecim c: sedecĩ b.

Septẽdecẽ a g: ocdecez f: nodecẽ e: d qz vigint

Vigintiunum c b: vigintiduo a. vigintria g. vigintiquatuor f.

Vigintquin. e. d. vigintsex. c. vigintseptem b. vigintocto a.

Declaratio. Cum q; scieueris Ciclũ solarẽ: de facili lr̃am dñicalẽ inuenies iuxta metra prescripta: qr quodlibz metrum circa eius initium bisextilem annum notat. Prima eñ littera ad festũ petri durat: altera totũ annum reuoluit. Notat ergo clare in metris numerus que litera sub eo ordinatur. Nam g f sub vno: e sub duo d sub tria: vt patet inspicienti.

Capitulũ quintũ. De Interuallo.

Elefas a terra festinat bubulus extra

Clericus facete decipitur gaudijs crebre

Articulum degener gaman excellit adulter

Doceo barbatum egomet considero nullum

Littere interuallum notant ebdomadarum

Si feria precesserit primam literam verbi

Vna septimanis superadditur dictis

Cum postcedit litera sis contentus in illis

Aut ipsa cum fuerit numerum haud variabis

Declaratio. Sicut aureus numerus extendit se ad. 19. ita et in his metris. 19. notantur dictiones. et vna cuiuis aureo numero accomodatur. Prima videlicz Elefas vnitati. Secunda videlicet A terra dualitati rc. Prescito igitur aureo numero. aspiciatur dcõ sibi correspondens. quia quot talis litteras habuerit. tot septianas figurat interualli. Et hoc verum est si prima littera eiusdem di-

ctionis littera dominicalis fuerit: aut vna ex his litteris que eandem sequuntur in ordine feriarum. Si autem vna ex precedentibus fuerit: tunc predictis septimanis vna hebdomada connumeretur. Gratia exempli: si vnum fuerit aureus numerus Elephas sibi correspondet. et ipsa dictio. 7. in se litteras continet: que. 7. hebdomadas interualli manifestat: et hoc si e. que est prima littera eiusdem dictionis: vel f g. que sunt sequentes: littera dominicalis fuerit. Si autem. a. b. c. vel d. que sunt precedentes eam: littera dominicalis fuerit: tunc dictis septimanis vnam coadiunges. Et sic octo erunt septimane.

Capl'm Sextū de cōcurrentibus.

B vnum. c. duas. d. tres dat concurrentes

E quattuor. f. quinqꝫ. g. sex. a. insuper nihil

In bisextili concurrentes prima notantur

Secunda hebdomadas interualli figurat

¶ Declaratio. Quia interuallum duorum annorum pars est: sumens tn̄ nomen a posteriori qm̄ a fine singula sunt denominanda et cetera. Sunt etiam et due eius partes videlicet concurrentes et septimane Concurrentes quidem sunt dies superflui vltra septimanas: et sunt anni precedentis: scilicet dies a Natali saluatoris vsqꝫ ad dominicam proximaꝫ que sequitur. Et si a littera dominicalis fuerit: concurrēs dies nullus celebratur: sed integre septimane. Si b. dies vnus c. duo ꝛc. Ebdomade autem alia pars sunt: scilicꝫ precedentis et sequentis anni: hoc est a dominica que sequitur natiuitatē domini vsqꝫ ad dominicam Esto mihi. In anno autem bisextili duplex est modus querendi interuallum. ꝑ primam em̄ lrām dominicalem concurrentes: ꝑ scdām vero septimane intelliguntur.

Capitulum Septimum ð Festis quinqꝫ mobilibus.

En ex septimanis interualli deme duas

Sic dominica fiet septuagesima nota.

Adiungas his vnam si quadragesimam optas

Sex quadragesime cum pasca petit celebrari

Septimam: ex azimo quinta rogatio currit

His demum binas adde spiritum cole sanctum

¶ Declaratio Cum tu festa mobilia quinqꝫ: scꝫ Septuagesimam Quadragesimā. Pascha. Rogationes: atqꝫ Penthecosten inuenire cupis: presupposito numero primo septimanarū interualli: ab his duas deme ebdomadas: et ipsa dominica tibi Septuagesimā monstrabit. Si aūt quadragesimā: septimanis vnam interualli adiunge: qm̄ ipsa dominica Quadragesimā notabit. Sex Quadragesime addat septimanas cū pasca debet celebrari. Quinqꝫ septimanas post pasce festa: rogationum peraguntur. Ex post in quindena penthecostes.

Capitulū Octauum. De Forma celi et ordine sperarum.

Rotunda nobilior ex mathematicis datur

Figura: hinc similem assumpsit sibi mundus.

Ut a quacunqꝫ parte fluxum ꝓducat equalem

Duas precipue notas possidet regiones.

Corruptibilem enim distinguit ab eterna

Ecce q̄ pulchre incorruptibilem speris ornat

Empirreum summam fixe tenet dei sedem
Nonum simplici cursu colligit alios ei
Sidus circuit in trigintsex milleqz girum
Saturnus speram annos per triginta reuoluit
Jupiter duodecim. Mars cōplet binos annos
Sol princeps inter alios cursum anni docet
Uenus ac mercurius tot complent quasi dies
Infimam luna tenens mensem sibi assumit

☞ Pro declaratione Mundus habet figurā dispositā ad modū nobilioris figure que rotundam formam continet vt probant oēs mathematici. Ex eo autem nobilis est: quia est capacissima. et quia mundus multa continet ideo talis figura comoda fuit. Nunc aūt diuiditur mundus principali diuisione in duas ptes siue regiones scilicet in ethercam et elementarem. Etherea. que quinta essentia elementorum appellatur. habz primo primū et supremum celū vicz. Empirreum. et illud immobile est in quo electi cum deo existunt. Deinde celum Cristallinum. qđ proprie Nona spera vocitari debz que spera sine intermedio die et nocte vna: facit vnā reuolutionem hoc est. circuit firmamentum terre. initium sumens in oriente transiens per meridiem ad occidentem. deinde ab occidente sub terra per mediam noctem vel septentrionem vbi. 24. hora terminatur. Hec autem spera omnes alias secum rapit. quia proprius mot⁹ ac verus stellarum est ab occidente versus orientem. Octaua enim spera. siue celum stellatum in 100 annis mouetur per vnum gradū et in. 3000. annorum finit reuolutionem suam. Saturnus in quo libet signo manet. 30. mensibus. ⁊ cursum complet in. 30. annis Jupiter per annum manet in vno signo. et cursum complet in. 12. annis. Mars cōplet cursum fere in duobus annis Sol in vno signo Ven⁹ in. 348. dieb⁹. Luna in. 27. dieb⁹ et 8 horis cursum reiniciat

Cap^lm nonū: de q̄tuor elementis

Terra petens medium inter elementaqz centrz
Ad figuram celi speram ornauitqz suam
Non quadratam sed rotundā continet formam
Stelle in occasum probant tendentes ab ortu
Proxima res maior ē a que a longe videtur:
Nonin stellis apparet vapor nisi resistatur
Conuexum spere circumscribit cōcauum aque:
Aquam aer: et ipsum ignis: hec elementa
Que quatuor essentie seu mortalium spere
A philosophis edoctis probate ac vere

☞ Pro declaratione. Terra est in medio firmamenti tanq̄z centrum in circulo equaliter distās ex omnib⁹ partib⁹ celi in figura rotunda sicut celū. Et hoc ꝑbat̃ ꝑ stellas: qz ex omnibus partibus a nobis in vna et eadē quantitate videnť: qđ nō esset si terra ex vno loco magis ad celū appropinquaret q̄z ex alio. Sed ꝙ stelle maioris quantitatis nobis apparent existentes in oriente vel occidēte: hoc ꝓuenit propter medium non depuratum: sed ꝑ vapores eleuatos inspissatum: sicut denarius proiectus iu aquā qui maior in ea q̄z extra ipsam apparet. Sic ergo clare apparet terram esse rotundam ⁊ in medio firmamenti locatā: non quadratam nec planam existentē quia sic nō equaliter ex omnibus partibus influxum reciperet: q̄a augulus qui magis accederet ad firmamentum influxui magis sb esset. Sed quod nobis plana videtur est nimia magnitudo eius:

quo ad aspectum nostrũ: que tamen magnitudo ad firmamẽtum siue ad celum nulla est vel quasi minimi pũcti ad maximũ circulũ quia minima stella in celo multo maior est ꝙ tota terra. exceptis Luna et Mercurio qui minores sunt in quantitate ꝙ ipsa terra. Sol enim centesiessexagesiessex maior est tota terra: et ipsa est frigida et sicca: quam terram spera aque circundat: modica parte excepta propter conseruationem vite animalium terrestrium: que in aquis viuere nequeunt Et ipsa aqua est frigida ⁊ humida: et subtilius elementum ꝙ terra Aer insuper circundat aquam qui ẽ calidus et humidus et subtilior ꝙ aqua. Ignis vltimo speram aeris circuit: calidus et siccus est inter omnia elementa subtilius et nobilius. quam speram Lune circumscribit vt prius dictum est. Et dicuntur quatuor essentie seu mortalium spere: quia omne ꝯpositũ ex his vitam acquirens per corruptionem mortalẽ ipsam amittit. ergo et iste spere dicuntur generabilium et corruptibiliũ. Planetarum vero ⁊ stellarum ingenerabilium et incorruptibilium spere probantur.

Caplm Decimũ de Situ ⁊ motu firmamenti. Atq3 de Equinoctijs et Solstitijs.

Mobile continue per binos cardines volat
Supremũ ad austrum nobis eterne occultus
Alter vrsam custodit articus nuncupatus
Cingitur celum chorũscationisq3 zona
Que equat diem ac noctem in horis
Quam girus animalium per medium secat
Principium arietis ac libre testificantur
Recedit ab equinoctio ad noctem caput cancri

Ad meridiem caper his solsticia dantur
Hec quatuor prescripta cardinalia signa
Ordo signorum talis est in celis notatus
Aries: taurus: gemini: cancer: leo: virgo
Libra: scorpio: sagit: caper: anphora pisces
Sub quibus erratice necnon fixe notantur
Indies dantes obuiam inuicem aspicientes
Ex quorum continue aura periclitatur
Nunc tendit ad pluuiam: ventum: aut claritatẽ

Pro declaratione. Primum mobile siue celum nonũ ꝯtinue et vniformiter ab oriente in occidentem mouetur super duos polos mundi scilicet articum et antarticũ in vigintiquatuor horis semel reuolutionem faciens. Articus quidem polus est qui ẽ circa vrsaꝫ maiorem: et ille nobis semper apparet et stelle similiter in propinquo secũ existentes. Sed antarticus quasi oppositus artico est ꝑpetuo nobis inuisibilis. supremus tamen auctoritate Aristotelis appellatus: qm caput hominis qꝺ membrũ supremum existit meridiem respicit. pedes infimi septentrionem. manus dextra orientem. et sinistra occidentẽ: vnde tali ratione suprem⁹ polus antartic⁹ vocabitur. Ab eisdem polis dictis distat quidam circulus ex omnibus partibus equaliter per 90 gradus: qui cingulus primi mobilis vel equinoctialis dicitur. quẽ circulũ orbis signorũ. siue zodiacus in duobus locis secat. scz apud principiũ arietis et principium libre et vna medietas zodiaci tendit versus septentrionem in qua hec signa existunt. Aries. Taurus: gemini: cancer: leo: virgo: que signa septentrionalia dicuntur: et principium cancri maxime vicz p 24 fere gradus ab equinoctiali remouetur. alia vero signa scdm

minorem distantiam Alia autē medietas zodiaci versus meridiem tendit: in qua sunt hec signa Scorpio: sagittarius: capricornus: aquarius: et pisces: que meridionalia dicuntur: et tantū principiū capricorni distat versus meridiem quātum principium cancri: qa simul opponuntur. Dicuntur autem hec quatuor signa cardinalia sicut Aries: cancer: libra: capricornus quasi principalia: quia cum sol ingressum ad ea ceperit mutantur tempora anni. Alia vero ex his signis minus principalia dicuntur. Et sub his signis planete et stelle fixe ab occidente in orientem mouentur: et indies inter se applicantur: ex quarum applicatione disponitur aura fm naturam signorum et stellarum applicantium. Quia si fuerint signa vētosa inducunt ventū: sicut Gemini: libra: sagittarius. Si pluuiosa pluuiam: vt Cancer: scorpio: pisces. Sic a simili et fortius planete in ipsis exñtes pluuiosi vel ventosi: et maxime luna.

Capitulum Undecimū de Aspectibus planetarum: haud non de Eclipsibus Solis et Lune.

Applicationes quinq; sunt erraticarum
Prima coniunctio in signo vno et gradu datur
Sextili per duo signa: quarto per tria distant.
Terno per quatuor oppositi septimum notant
Linea sub ecliptica solis rota causatur
Quam ecētricus Lune partes ad duas scindit
Intersectio caput altera cauda vocatur
Ad quas intersectiones Luna iungitur Soli
Hec obfuscat radios Solis visui nostro
Exhinc eclipsim patitur sol: non luce carens
Totus si niger non dicetur vniuersalis
Causat corpus maius terra: Luneq; minus
In his cum luna plena dat nigredinem ex se
Umbra enim terre radios impedit solares:
Et non illuminent si fuerit luna totalis
Nam caret lumine est ergo mundo vniuersalis

Pro declaratione. Quinq; sunt aspectus planetarū. Primꝰ est coniunctio: quando duo planete simul in vno signo et vno gradu coniungunt. Scđs est aspectus sextilis quando distant a seinuicem p. 60. gradus. Tercius est aspectus quartus quando a seinuicem distant per. 90. gradus. Quartus aspectus est trinus: quando a seinuicē distant p. 100. quidē et. 20. gradus. Quintus autem aspectus siue applicatio est oppositio: fit aūt qñ a seinuicem distāt per. 180. gradus Est autem sciendū vlterius ꝙ zodiacus fm latitudinem diuiditur per medium: que diuidens linea ecliptica appellatur: qm̄ semper sub ea Sol mouetur. Luna autem exit pluries eandem lineam: nisi cum fuerit cum capite draconis aut cauda q̄ duo loco sunt intersectiones duorum dictorum circulorum. Cum ergo fuerit coniunctio Solis et lune circa caput vel caudam: tunc communiter generatur eclipsis solis. Et hoc taliter: quia tūc Luna interponitur que est ꝓpinquior terre q̄ꝫ sol: inter aspectū nostrū et radios solares. Et talis eclipsis si fuerit totalis non est totalis vl' vniuersalis in toto orbe. Et ratio est: quia sol ex tali eclipsatione nō ꝑdit lumen: ergo ad prouincias extremales versus meridiem vel septentrionem radios suos proijcit. Sed cum fuerit eorum oppositio in his locis: tunc vt in plurimum luna eclipsatur: et hoc propter interpositionem terre inter lunam et radios solares: qm̄ Luna caret lumine proprio: sed id quod habet ex sole recipit: ergo cum aliquod

venerit obstaculū sicut vmbra terre tunc necessariū est ipsam eclip-
sari: et cum totalis fuerit tunc est vniuersalis in toto mundo. Ratō
quia nō habet aliquod lumē quod ad non vllas regiones pijceret
Etiam quia vmbra terre maior est quam ipsa luna: quare faciliter
ipsam totaliter obfuscat.

¶ Capitulum Duodecimum De Motu solis.

Gre go arietem: vat taurum: ser geminosq;

Ri ni cancrum: a post leonē: sump virginitatē

Nic libram: lix scorpionem: sagittarius ci us.

Lu ci a capum: di cat aquarium. scolaq; pisces

Sillabe he introitum in signa solis dicunt.

Motum solis alicuius diei si scire cupis.

Numerus a prescripta sillaba gradum mōstrat

¶ Pro declaratione nota Motus solis taliter procedit q̄ omi die gradum fere vnum ptransit. Et in diebus prescriptarum sillabarū introitus in signa zodiaci ipsius existit: ita q̄ in illa sillaba Gre est in primo gradu arietis: go in scdo gradu arietis: ri in tercio arietis gradu zc. Et ergo quotiens scire motum solis desideras: considera sillabam precedentem proximam in his metris in distantia numerali ad sillabam tui diei propositi: z quot intermedie sillabe cum dictis fuerint tot gradus signi illius erunt in quo solem queris. Verbi gratia. In illa sillaba Nat gor zc. si motū scire cupio: prima sillaba immediate in metris p̄cedens est sump. circa quā est virgo: z nat est. 24. ab ea: ergo ipso die sol est in. 24. gradu virginis

Capitulū tredecimū: d̄ motu lune

Ci bi nat ca san ius ni de do um re si lat mas:

In prescriptis sillabis radix iniciatur

Signi lune facies initium capit anni

Numera ad propositam sillabam tue diei

Signa ordinatim a radice iniciando

Aquea tripla: cetera in numerando dupla

Circulum iterum cum exibant renumerentur

A cristo millesimo quingen natiuitate

Insuper secundo: facies prima scorpij nota

Radicem ex his declarent anni futuri

¶ Pro declaratione sciendum. Q: in primo metro ponuntur sillabe dierum super quibus radix signi lune inchoatur. Et ab eadē radice inchoando primo numerentur sillabe ad aliquem propositum tibi diem: et hoc a proxima sillaba que in metro eandem precedit. Habito numero sillabarum in digitis: numerenť etiam et signa in iūcturis digitoꝝ a radice inchoando ꝭm ordinē coꝝ: ita tñ q̄ signa aquea triplenť sicut Cancer: scorpio: et pisces: et alia duplenť: z sic numerando in iunctura tui digiti propositi inuenies signum lune et vtrum sit prima eius facies scda aut tercia. Gracia exempli. Anno. 1502. in illa sillaba crux cum voluero scire motum lune aspicio ad metrum videlicet ad sillabam que p̄cedit iā dictam: et ipsa ē um Nūc numerabo ab illa sillaba vsq; ad illā sillabam crux: vt si cum sep ha zc. z sunt. 11. sillabe: ergo iam in istis iuncturis numerabo facies signoꝝ: et hoc initiū a radice accipiendo. Et q2 anno predicto prima facies scorpionis est radix. Nunc ab ea iniciādo sic scor. scor scor. sagit. sagit. capricor. capricor. aqua. aqua. pisc. pisc. ergo in die

Crucis luna erit in scda facie pisciũ. Et radices signorum lune pro alijs annis taliter manifestabuntur tibi. Numera sillabas ab vltia iniciando scilicz Mas: vt sic Mas:mo:do:nat:steff:io:pu:tho:me sil. Ci. ipsam sillabam Ci primam noui anni includendo: et sũt vndecim. Numerabo ergo a radice: et veniet mihi secunda facies piscium pro anno. 1503. ad primam sillabam scilicet Ci: que erit radix ꝑ eodem anno. Et tercia facies Cancri ꝑ anno. 1504.

Capitulũ Decimũquartum: de cõiunctione et Oppositione Solis et Lune.

Nod octo vigintsep: sz quinqꝫ vigintiquatuor

Tred duo vigintunum decẽ vigintno sep de se-(ptẽ

Vigintsex quind tria vigintdu duod triginta

Decẽnouẽ numeꝝ ꝯplet aureuz tot ꝛ h dictões

Et harum numerus aureum ciclum mãifestat.

Et de se dici numerum in quo luna nouatur

Primo: que et radix anni totius assurgit

Vigint nouem tribuas et radici lunaris

Cum horis duode lunam sequentem habebis:

Dies quindecim adde lunam accipe plenam

¶ Pro declaratõe nota Q: ĩ ꝑmis tribꝰ vsibꝰ sũt. 19. dcões: vbi vna quis numeꝝ alicuiꝰ diei mensis ianuarij notat: vt nod sigt decimũnonũ diẽ ianuarij: octo octauũ diẽ ianuarij ꝛc. Extẽdit aũt aureus numerꝰ ad. 19. annos: et sic vna quis dictio fuit ꝑ aureo nũero: vt nod deseruit qñ vnũ hẽmus ꝑ aureo nũero: octo quãdo duo vigintsep. quando tria ꝛc. ostendũt ergo primã cõiunctionem que est in ianuario: Que est radix ad omnes alias. Exẽpli gratia. Anno. 1502. volo scire coniunctionem: aspicio aureum numerum: et inuenio. 2. pro aureo numero: ergo secunda dictio in ordine metri ostendit mihi diem coniunctionis: et est octo. Item anno saluatoris nostri. 1503. aureus numerus est. 3. ergo tercia dictio ostendet mihi diem prime coniunctionis: et est vigintsep. hoc est vigesimaseptima die ianuarij est prima coniunctio. Si autem sequentes cõiunctiones habere voluero: addo semper ad vnamquanqꝫ. 29. dies et. 12. horas. Si vero oppositionem: tunc ad quamlibet coniunctõnem addo. 15. dies. Numeꝝ autẽ dieꝝ ꝭm Ci si o ia nus. accipio.

Capitulum quindecimũ. De initijs mensium.

Ja: fe: mar. ap: ma: iun: iul: aug: sep: oc: no: de

A: dam: de: ge: bat: er: ga: ci: fos: a: dri fex

Aprilis: iunius: september atqꝫ nouember

Hij triginta habent: vnum reliqui addunt

Februarius vigint insuper octoqꝫ dies.

¶ Pro declaratione Sillabe in primo versu initia nominum duodecim mensium notant: vt ia ianuarium: fe februarium ꝛc. Scds versus ferias ad primum diem cuiusuis mensis. Alij numerant dies quot vnusquisqꝫ mensis habet visualis.

Capitulum sedecimum de Kalendis Nonis et Idibus.

Tradens: qñ: reficis: sedule: refugium scãdis:

Ruffus: tandẽ: scãdere: refutãs: sodalẽ: tõdere

Tenet octo ydus mensis generaliter omnis

☞ Ad inueniēdū Kalendas Nonas et Ydus cuiuslibet mensis scire debes. Quod in metris prescriptis 12. sunt dictiones. 12. mensib9 anni deseruientes: ita quod tradens Januario: quando Februario: et sic de alijs. In quibus dictionibus debēt solum considerari prime due littere primarum duarum sillabarum: ita quod prima littera deseruiat kalendis: scda nonis: ita scz quod quota prima littera in ordine alphabeti fuerit tot talis mensis kalendas habet: sic et Nonas littera secunde sillabe notat. Sed pro Ydidus est vnus modus: quia in omnib9 mensibus octo. Et ad iueniendum predicta scias. Quod semper prima dies cuiuslibet mensis dicitur kalēde per se. Post hoc sequitur None: vt si mensis aliquis habet. 4. Nonas dicas quarto Nonas. deinde tercio Nonas. deinde pridie Nonas et postmodū dicas None per se. Deinde post nonas in omnibus mensibus sequuntur Ydus: et dicas octauo ydus: septimo ydus: sexto ydus 7c̄ et vltimo ydus p se. Post ydus sequuntur kalende: et dicas: si mēsis aliquis habet. 19. kalendas: decimonono kalendas: decimooctauo kalendas: Decimoseptimo kalendas: decimosexto kalēn. 7c.

¶ Nota ad inueniēdum aliquam diem an sit kalende an none vel ydus numera primo Cisioianum vsque ad illum diem: postea operare: vt supra dictum est.

¶ Item None 7 ydus sunt illius mensis in quo stant: sed kalende sunt semper sequentis mensis: et ab ipso denominantur: nisi kalende per se sunt illius mensis in quo ponuntur.

Capitulum Decimumseptimum

de Initijs quatuor temporum anni.

Ver petro detur: estas exinde sequetur

Hāc dabit Urban9: autumnum simphorianus

Festum clementis caput hyemis est venientis.

¶ Nota in his versibus sm regulam vulgarium habitur initia quatuor temporum anni. Ad astrologorum aūt dicta tūc ver iniciatur cum sol arietem: estas: cancrū: autūnus librā: 7 hyems capricornū intrat

¶ Nota. 12. sunt signa: et illorum tria semper vnam quartam partem anni constituunt. Nam Aries: taurus: gemini: ver constituūt. Cancer. Virgo. Leo estatem. Libra Scorpio. Sagittarius. Autūnū. Capricornus. Aquarius. Pisces. Hyemen Et hee quattuor anni partes quatuor retinēt angarias: id est quatuor ieiunia anni: vt in sequenti dicetur capitulo.

Capitulum Decimūoctauum 7

vltimum de angarijs quatuor temporum.

Feriam temporum affectant ieiunia quartam

Cinerem: et que Luciam: spm̄ sequitur crucem

☞ Pro declaratione est sciendū. Quod in quartis ferijs primis post festa prescripta: scilicet post diem exaltationis sancte crucis Lucie cinerum: et penthecostes: ieiunia quatuor temporum ieiunantur. Et si aliqd predictorum festorum ceciderit in quartam feriam: quartam postpone et ieiunia sequentem. Et ecclesia instituit ieiunia quatuor tpm. Primum in vere ideo: quia sicut tunc omnia virent et florēt. ita etiam in nobis virere debent opera virtutum: et supplantari motus carnales. qui tunc magis fortes sunt in homine. Secūdum in estate. vt simus vere feruentes in charitate dei. Tertiū in autūno. vt in nobis fructus bonorum operum fructificent. Quartum in hyeme ideo. quia sicut tunc folia fluunt de arboribus et herbe moriuntur. ita et in nobis moriantur vicia et superfluitates. nobis coadiuuante cui solo peccata dimittere datum est.

Computus nouus cum tabula ortus solis
in fine annexa finit foeliciter.
Anno domini.
.1504.

¶ Tabula ad sciendum ortum solis: quolibet die.

Januarius.			Februarius.			Marcius.			Aprilis.		
Dies.	Ho.	Min.	Dies.	Ho.	Min.	Dies.	Ho.	Mi.	Dies.	Ho.	Mi.
Ci	15	51	Bri	14	24	Mar	12	42	A	10	44
si	15	48	pur	14	20	ci	12	38	pril	10	41
o	15	45	bla	14	17	us	12	35	in	10	37
ia	15	44	sus:	14	14	a	12	32	am	10	33
nus.	15	41	ag	14	11	dri	12	27	bro	10	29
E	15	39	dor	14	7	a	12	24	si	10	26
pi	15	37	fe	14	4	per	12	20	i	10	22
si	15	35	bru	14	1	de	12	16	se	10	18
bi	15	32	ap	13	57	co	12	12	stis	10	14
ven	15	29	sco	13	51	ra	12	8	o	10	11
di	15	26	la	13	50	tur	12	4	uat	10	1
cat	15	24	sti	13	47	gre	12	0	at	10	4
oc	15	21	ca	13	42	go	11	56	ꝗ	10	0
se	15	19	va	13	38	ri	11	53	ty	9	57
li	15	16	lent	13	35	o	11	50	bur	9	53
mar.	15	12	iu	13	31	cir	11	45	ci	9	50
an	15	10	li	13	27	ger	11	41	et	9	47
pri	15	8	con	13	24	drud	11	37	va	9	43
sca	15	4	iun	13	20	al	11	33	ler	9	40
fab	15	2	ge	13	16	ba	11	30	san	9	36
ang	15	0	tunc	13	19	be	11	26	cti	9	33
vin	14	56	pe	13	9	ne	11	22	ꝗ	9	30
cen	14	53	trum	13	5	iunc	11	18	Ge	9	27
ti	14	50	ma	13	1	cta	11	14	or	9	24
pau	14	47	thi	12	57	ma	11	11	mar	9	20
po	14	43	am	12	53	ri	11	7	ci	9	17
no	14	40	in	12	50	a	11	3	ꝗ	9	14
bi	14	37	de	12	46	ge	10	59	vi	9	11
le	14	34				ni	10	55	ta	9	8
lu	12	30				tri	10	52	lis	9	5
men	14	21				ce	10	48		9	

¶ Tabula ad sciendum ortum solis: quolibet die.

Maius.			Junius.			Julius.			Augustus.		
Dies.	Ho.	Min.	Dies.	Ho.	Min.	Dies.	Ho.	Mi.	Dies.	Ho.	Mi.
Phi	9	1	Nic	7	56	Jul	8	3	Pe	9	20
sig	8	50	mar	7	55	pro	8	5	steph	9	22
crux	8	56	cel	7	54	ces	8	8	steph	9	24
flor	8	53	le	7	54	pro	8	10	pro	9	27
got	8	50	bo	7	53	co	8	12	do	9	30
Jo	8	47	vin	7	53	pi	8	14	six	9	33
han	8	44	dat	7	52	ꝛvil	8	17	do	9	36
sta	8	42	iun	7	52	ki	8	19	ci	9	40
nis	8	40	pri	7	51	li	8	22	ro	9	43
e	8	38	mi	7	50	fra	8	24	lau	9	47
pi	8	36	ba	7	50	be	8	26	ti	9	50
ne	8	34	ter	7	50	ne	8	28	bur	9	53
ser	8	31	an	7	50	mar	8	31	ip	9	57
et	8	28	thon	7	50	gar	8	35	eus	10	0
soph:	8	26	vi	7	50	a	8	38	sump	10	4
ma	8	24	te	7	51	post	8	39	ci	10	7
ius	8	22	ꝗ	7	51	alx	8	40	o	10	11
in	8	20	mar	7	52	ar	8	42	a	10	14
hac	8	18	pro	7	52	nol	8	45	ga	10	19
se	8	16	thos	7	53	phus	8	47	pi	10	22
ri	8	14	al	7	53	brax	8	50	thi	10	26
e	8	12	san	7	54	mag	8	53	thi	10	29
te	8	19	cti	7	54	ap	8	56	mo	10	31
net	8	9	io	7	55	cris	8	59	bar	10	37
vr	8	5	han	7	56	ia	9	1	tho	10	41
ba	8	3	io	7	57	co	9	3	lo	10	44
ni	8	1	do	7	58	bi	9	5	ruff	10	43
pe	7	0	le	7	59	ꝗ	9	8	aug	10	52
de	7	59	pe	8	1	sin	9	11	col	10	55
cris	7	58	paul.	8	2	ab	9	17	auc	10	59
span	7	57				don	9	14	ti	11	5

¶ Residua pars Tabula de ortu so lis scd͞m integrum horalogium.

September.			October.			Nouember.			December		
Dies.	Ho.	Miñ.	Dies.	Ho.	Miñ.	Dies.	Ho.	Mi.	Dies.	Ho.	Mi.
E	11	7	Re	13	1	Om	15	50	De	16	8
gi	11	17	mi	13	5	ne	15	53	cem	16	5
di	11	14	ꝗ	13	9	no	15	56	ber	16	6
um	11	18	fran	13	13	uem	15	0	bar	16	6
sep	11	25	cis	13	16	bre	15	1	ba	16	7
ha	11	26	cus	13	20	le	15	4	ni	16	7
bet	11	30	mar	13	24	o	15	7	co	16	8
nat	11	33	cus	13	27	qua	15	10	con	16	8
gor	11	37	di	13	31	te	15	13	cep	16	9
gon	11	43	ger	13	35	o	15	16	et	16	9
prot	11	45	ar	13	38	mar	15	19	al	16	10
ia	11	50	te	13	42	tin	15	21	ma	16	10
ci	11	53	ꝗ	13	47	bric	15	24	lu	16	10
crux	11	56	calx	13	50	ci	15	26	ci	16	10
nic	12	0	hed	13	53	i	15	29	a	16	10
eu	12	4	gal	13	57	ꝗ	15	32	san	16	9
lam	12	8	le	14	1	post	15	35	ctus	16	9
per	12	12	lu	14	4	hec	15	37	ab	16	8
thi	12	16	cas	14	7	e	15	39	in	16	8
ꝗ	12	20	vel	14	11	li	15	41	de	16	7
mat	12	24	vn	14	14	3a	15	44	tho	16	7
mau	12	27	se	14	17	ce	15	46	mas	16	6
ri	12	32	se	14	20	cle	15	49	mo	16	6
ci	12	35	ve	14	24	cris	15	51	do	16	5
us	12	38	cri	14	27	ka	15	53	nat	16	4
et	12	42	spi	14	30	the	15	55	stef	16	3
sta	12	45	nis	14	34	ri	15	59	io	16	2
ꝛven	12	50	si	14	37	na	15	59	pu	10	59
mich	12	53	mo	14	40	sat	16	2	tho	15	57
ier	12	57	nis	14	43	andr	16	3	me	15	55
			quin	14	47				sil	15	52

